

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, með síðari breytingum (framlenging bráðabirgðaákvæðis).

(Lagt fyrir Alþingi á 143. löggjafarþingi 2013–2014.)

1. gr.

Ákvæði til bráðabirgða VI í lögunum orðast svo:

Í því skyni að takmarka tjón eða hættu á tjóni á fjármálamarkaði getur Fjármálaeftirlitið gripið til sérstakra ráðstafana í samræmi við fyrirhugað þessa ákvæðis telji það þörf á vegna sérstakra aðstæðna eða atvika. Með sérstökum aðstæðum eða atvikum er átt við sérstaka fjárhagserfiðleika og/eða rekstrarerfiðleika hjá fjármálafyrirtæki, þar á meðal ef líkur eru á að það geti ekki staðið við skuldbindingar sínar gagnvart viðskiptavinum eða kröfuhöfum, forsendur afturköllunar starfsleyfis eru líklega fyrir hendi eða líkur standa til að það geti ekki uppfyllt kröfur um lágmark eigin fjár og önnur úrræði Fjármálaeftirlitsins eru ekki líkleg til að bera árangur. Þá er með sérstökum aðstæðum einnig átt við að fjármálafyrirtæki hafi óskað eftir eða fengið heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings.

Við aðstæður eða atvik sem um ræðir í 1. mgr. getur Fjármálaeftirlitið boðað til hluthafafundar eða fundar stofnfjáreigenda. Fulltrúi Fjármálaeftirlitsins skal stýra fundi og hefur hann málfrelsi og tillögurétt. Fjármálaeftirlitið er við þessar aðstæður ekki bundið af ákvæðum hlutafélagalaga eða samþykka fjármálafyrirtækis um fundarboðun eða fresti til fundarboðunar eða tillögugerðar til breytinga á samþykktum.

Séu aðstæður mjög knýjandi getur Fjármálaeftirlitið tekið yfir vald hluthafafundar eða fundar stofnfjáreigenda í því skyni að taka ákvarðanir um nauðsynlegar aðgerðir, þar á meðal að takmarka ákvörðunarvald stjórnar, víkja stjórn frá að hluta til eða í heild sinni, taka yfir eignir, réttindi og skyldur fjármálafyrirtækis í heild eða að hluta eða ráðstafa slíku fyrirtæki í heild eða að hluta, meðal annars með samruna þess við annað fyrirtæki. Við slíka ráðstöfun gilda hvorki ákvæði laga um verðbréfavíðskipti um tilboðsskyldu né ákvæði laga þessara um auglýsingu samruna fjármálafyrirtækja í Lögbirtingablaði. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að framselja öll réttindi að því marki sem nauðsynlegt er í slíkum tilfellum. Verði það niðurstaða Fjármálaeftirlitsins að samruni viðkomandi fjármálafyrirtækis við annað tryggi best þá hagsmuni sem í húfi eru gilda ákvæði samkeppnislaga og samrunaákvæði laga þessara ekki um þá ráðstöfun. Ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um yfirtöku á rekstri fjármálafyrirtækis skal tilkynnt stjórn þess og rökstudd skriflega. Fjármálaeftirlitið skal birta tilkynninguna opinberlega. Starfræki fyrirtækið útibú eða þjónustustarfsemi í öðru ríki skal tilkynningin send lögbærum eftirlitsaðilum í því ríki.

Víki Fjármálaeftirlitið stjórn fjármálafyrirtækis í heild frá störfum skal því þegar í stað skipuð bráðabirgðastjórn. Ákvæði 100. gr. a gilda að öðru leyti um slíka stjórn og störf hennar.

Ef nauðsyn krefur getur Fjármálaeftirlitið takmarkað eða bannað ráðstöfun fjármuna og eigna fjármálafyrirtækis. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að taka í sínar vörslur þær eignir sem mæta eiga skuldbindingum fjármálafyrirtækis og láta meta verðmæti eigna og ráðstafa þeim til greiðslu áfallinna krafna eftir því sem þörf krefur. Þá er Fjármálaeftirlitinu heimilt að rifta sölu eigna sem átt hefur sér stað allt að mánuði áður en það greip til sérstakra ráðstafana samkvæmt þessu ákvæði.

Ákvæði IV.–VII. kafla stjórnsýslulaga gilda ekki um framangreinda málsmeðferð og ákvarðanatöku Fjármálaeftirlitsins.

Ríkissjóður ber ábyrgð á kostnaði af framkvæmd aðgerða Fjármálaeftirlitsins á grundvelli þessa ákvæðis.

Ákvæði þetta fellur úr gildi 31. desember 2015.

2. gr.

Lög þessi taka þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er samið í fjármála- og efnahagsráðuneytinu.

Í framhaldi af vinnu sem hófst á árinu 2011 um úttekt á innlendu regluverki á fjármála- markaði sem leiddi til tveggja skýrslna, Framtíðarskipan fjármálakerfisins, sem þáverandi efnahags- og viðskiptaráðherra lagði fyrir Alþingi á vorþingi 2012, og Heildarumgjörð um fjármálastöðugleika á Íslandi, sem kynnt var á löggjafarþinginu 2012–2013, skipuðu stjórn- völd nefndir til þess að hrinda í framkvæmd þeim tillögum og hugmyndum sem finna mátti í skýrslunum og sátt var um. Eina þessara nefnda skipaði þáverandi atvinnuvega- og nýsköp- unarráðherra haustið 2012 til þess að fara yfir tillögur í skýrslunum um breytingar á skila- meðferð fjármálafyrirtækis og bera saman við gildandi rétt og gera tillögur að nauðsynlegum breytingum á lögum ef tilefni væri til. Einnig skyldi nefndin hafa til hliðsjónar drög að nýrri tilskipun sem er í smíðum á vettvangi Evrópusambandsins um skilameðferð fjármálafyrir- tækja (e. Directive on Bank Resolution and Recovery).

Upphaflega var stefnt að því af hálfu Evrópusambandsins að tilskipunin yrði gefin út veturinn 2012–2013 en vinna við hana dróst á langinn vegna ágreinings um nokkra þætti hennar; og vegur þar þungst ágreiningur um fyrirkomulag sameiginlegs skilameðferðarsjóðs. Þegar þetta er ritað virðist fundin lausn á þeim ágreiningsefnum sem töfðu lokafrágang gerð- arinnar en einhver formsatriði munu enn vera eftir.

Þegar fyrrgreind nefnd hóf störf var stefnt að því að leggja fram frumvarp til nýrra heildar- laga um skilameðferð fjármálafyrirtækja haustið 2013. Þar sem lokaútgáfa tilskipunar Evró- þusambandsins tafðist, eins og áður sagði, er óvarlegt að reikna með að nefndin nái að skila ráðherra frumvarpsdrögum fyrr en líða tekur á þetta ár. Er nú stefnt að því að unnt verði að leggja nýtt frumvarp fram á löggjafarþinginu 2014–2015.

Vegna þeirra tafa sem orðið hafa á skilameðferðarvinnunni innan ESB og þeirra áhrifa sem þær tafir hafa haft á undirbúning innleiðingar hér á landi er nauðsynlegt að framlengja gildistíma ákvæðis til bráðabirgða VI enn um sinn. Ákvæðið sem upphaflega var sett með lögum nr. 125/2008, um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl. („neyðarlögum“), veitir Fjármálaeftirlitinu heimild til þess að grípa

til sérstakra ráðstafana í samræmi við fyrirmæli ákvæðisins til þess að takmarka tjón eða hættu á tjóni á fjármálamarkaði. Er lagt til að gildistími ákvæðisins verði framlengdur til 31. desember 2015. Ekki eru lagðar til aðrar breytingar á ákvæðinu. Ákvæðið hefur tvisvar áður verið framlengt, fyrst með lögum nr. 78/2011 og síðan með lögum nr. 77/2012.

Ákvæði í sömu eða efnislega sambærilegum myndum munu verða í frumvarpi að nýjum heildarlögum um skilameðferð fjármálafyrirtækja sem ætlunin er að leggja fram á löggjafarþinginu 2014–2015.

Fylgiskjal.

*Fjármála- og efnahagsráðuneyti,
skrifstofa opinberra fjármála:*

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, með síðari breytingum (framlenging bráðabirgðaákvæðis).

Vegna þeirra tafa sem orðið hafa á lokafrágangi við tilskipun Evrópusambandsins um skilameðferð fjármálafyrirtækja hefur dregist að undirbúa innleiðingu ákvæða væntanlegrar tilskipunar í innlandan rétt. Nokkur þeirra ákvæða sem er að finna í drögum að tilskipuninni eru í ákvæði til bráðabirgða VI í lögum um fjármálafyrirtæki sem féll brott hinn 31. desember sl. Ákvæðið sem upphaflega var sett með lögum nr. 125/2008, um heimild til fjárveitingar úr ríkissjóði vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði o.fl., „neyðarlögunum“, veitir Fjármálaeftirlitinu heimild til þess að grípa til sérstakra ráðstafana í samræmi við fyrirmæli ákvæðisins til þess að takmarka tjón eða hættu á tjóni á fjármálamarkaði. Í frumvarpinu er lagt til að gildistími ákvæðisins verði framlengdur til 31. desember 2015. Ekki eru lagðar til aðrar breytingar á ákvæðinu.

Ekki verður séð að samþykkt frumvarpsins muni hafa áhrif á útgjöld ríkissjóðs verði það óbreytt að lögum.